

הַלְבוּת סִימָן תַּרְלָב תַּרְלָג

ביאורים ומוספים

[משניב ס"ק כ]

מִצְטָרְקִים⁽¹⁷⁾.

17) והיינו שהסתפק השו"ע האם אומרים לבדו לצרף את שני הפסולות לאחר כדי לפסול. ואף על פי שכתב המג"א (סי' תקב ס"ק ט) לענין מחיצה שאינה מגיעה לארץ, שלהלכה נפסק שאומרים לבדו להחמיר [וראה שעה"צ כאן ס"ק טז]. וכן מבואר במשניב שם (ס"ק יז) ובשעה"צ שם (ס"ק יח) [ושאל בדברי הרמ"א שם ס"א], ביאר הפמ"ג (סי' שסג משניב ס"ק א) והגר"י קניבסקי (קהלות יעקב סוכה סי' יג) שספיקו של השו"ע הוא משום שפעולת הלבד היא שנחשב כאילו נסתם הרוח ברבר אחר, כמבואר לעיל (סי' תרל ס"ק ח) [נטוניה זו אינה המשך כביכול למין שנמצא בשני הצדדים, דהיינו לסכך הכשר או הפסול, כמבואר בשעה"צ (ס"ק טז), אלא היא כסתומה ברבר אחר שנעשה בידי שמים על ידי ההלכה למשה מסיני של דין לבדו], ולפיכך מפסיקה הנתונה הזו בין שני הטפחים הפסולים לשני הטפחים הפסולים האחרים, וממנת את התקרבותם וחיבורם יחד, ואינם פוסלים את הסוכה. אלא שמימ התפק השו"ע שמא נאמר כאן דין לבדו אחר, שאינו סותם את הרוח אלא רק מקרב את הרחוקים זה לזה, ועל ידי כן נחשב שיש ארבעה טפחים סכך פסול במקום אחד. והערך השלחן (סי' ביאר, שספיקו של השו"ע הוא האם סכך פסול פוסל בשיעור ארבעה טפחים רק כשהוא כולו מחובר ממש בלא הפסק באמצע, או שגם כשיש איר באמצע נחשבים שני החלקים כמחברים. כל שהפסק האיר אינו כשיעור חשוב של שלשה טפחים, ולא התפק כלל בדין לבדו להחמיר.

להלן ס"ק יד, וכמבואר בגמ' סוכה ב, א, וברש"י שם]. לכאורה אין צורך להגיע לטעם זה, שהרי יש להחמיר בספק זה משום שספיקא דאורייתא לחומרא.

[שעה"צ ס"ק ב]

בְּעֵינָי דְּזָקָא שְׂחִיזֵי הַסְּפָחִים מְרַנְחִין⁽¹⁸⁾.

2) ושעורם של טפחים מרווחים במידות זמנינו, לדעת החזו"א, כתב בשיעורין של תורה (שיעורי המצוות אורח ח, על פי הוראת החזו"א) ששיעור הסוכה יהיה 70 ס"מ אורך על 70 ס"מ רוחב, ולכל הפחות 69.1 ס"מ, ושיעור גובהה יהיה לא פחות מ-98.2 ס"מ. הוסיף, שחלילה להקל בפחות מזה במצות עשה דאורייתא. והגר"ח נאה כתב (שיעור תורה סי' ג ס"ק לט) שרוחבה יהיה לכל הפחות 57.2 ס"מ, וגובהה לכל הפחות 81.66 ס"מ. ולגבי גובה עשרים אמה [שאין להגבירה, ומשערים לחומרא בטפחים מצומצמים] כתב שהוא 9.4 מטר [ואף לדעת החזו"א, כשהשיעור הגדול הוא לקולא והוא ענין דאורייתא, כתב (ארוח סי' לט ס"ק טז) שראוי להחמיר כשיעור הקטן].

[משניב ס"ק ג]

הִיכֵי דְּמִכְרַח הוּא לְעֵשׂוּתָהּ קָבַע כְּמוֹ פְּלִמְעָלָה מְעֻשְׂרִים⁽¹⁹⁾.

3) וכן לגבי סוכה על גבי סוכה, שנוכה הסכך של העליונה הוא יותר מעשרים אמה מהארץ, ואף הדפנות שנמשכות מהארץ עד הסכך העליון גבוהות מעשרים אמה, כתב בביה"ל לעיל (סי' תרכ"א סי' ד"ה העליונה) שכשרה היא, משום שהדפנות המשמשות את הסוכה העליונה אינן מתדולות אלא מתקרת הסוכה התחתונה, נמצא שהן פחותות מעשרים אמה, ואם כן היה אפשר לעשותן באופן עראי ואינן נחשבות כקבע.

[שעה"צ ס"ק ו]

דְּעֵבִיר לֵה אַרְצֵי, דְּתַנְיָא שְׁלֵא יִקְבַּע הַנְּסֻרִים שְׁל הַסְּכָךְ בְּמִסְקָרִים⁽²⁰⁾.

4) אמנם, הבי"ו (סוף סי' תרכ"ו) כתב בשם תרומת הדשן שמותר לחבר את הסכך במסמרים לקירות, ואין המשניב לעיל (סי' תרכ"ט ס"ק לו) להבריה. אכן כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ד סי' צג) שתלוי הדבר אם נראית על ידי חיבור המסמרים בעץ בית. ובשו"ת האלף לך שלמה (ארוח סי' שס"ו) כתב, שדברי תוסי' המוזכרים בשעה"צ כאן נאמרו רק כשמלבד קביעת הסכך במסמרים הוא גם מגן באופן שהגשמים אינם נכנסים לתוכה כלל, ולפיכך נחשבת היא כדירת קבע ופסולה, ואילו דברי התרומת הדשן נאמרו באופן שהגשמים נכנסים לתוכה [יש לעיין אם יש להוכיח מסתימת השעה"צ שלא הזכיר את ענין הגשמים שלא סבר כן].

ואף שלקשר את הסכך בחבל [שאינו מקבל טומאה] מבואר במשניב לעיל (סי' תרכ"ט ס"ק כו) שמותר, אין בזה חיסרון מצד דירת קבע, ביאר הגר"י קרליץ (פסקי שמועות סוכות עמ' לד) שכיון שאין הדרך לבנות בית על ידי קשירה בחוטים, אין חשש בקשירת הסכך משום דירת קבע, וכן כתב בשו"ת שבת הלוי (שם) שמותר משום שאינו נראה כבית [וראה דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ה אות ל') שאין להקל את הסכך למקומו על ידי קשירתו בחבל, משום חיסרון של דירת קבע, אלא יש לקושרו באופן רפוי או על ידי קשר עניבה, או לחברו על ידי כריכת החבל בלא קשירה].

[שעה"צ ס"ק ח]

וְהַחֲלִיטוּ דָגָם כְּרִיז מְוָה פֶּן לְדִינָא לְדַבְרֵי תְּרַא"ש⁽²¹⁾.

5) אמנם, החזו"א (ארוח סי' קמ"ג ס"ק ד) כתב שהר"ן חולק על זה, וסובר שצריך שיכנסו החוצין לתוך חלל עשרים, ובלא זה הסוכה פסולה ואף שבסי' ק"ג ס"ק ד כתב החזו"א שהר"ן מודה לראש, כשעה"צ, מי"מ כתב בספר שו"ת הלכות (סי' ג) שאת דבריו בסי' קמ"ג כתב באחרונה].

[משניב ס"ק ב]

דְּלְתִּמְרָא אֶזְלִין, וְכַדְלָעִיל בְּסִימָן שֶׁסָּג סְעִיף כ"ו⁽²²⁾.

1) אמנם, מבואר בביה"ל שם (ר"ה מרווחים) שהטעם להחמיר לענין קורת מבד אף שאינה אלא מדרבנן, הוא כיון שספק זה אם לשער בטפחים מצומצמים או במרווחים הוא ספק מחמת חסרון ידיעה כלבד ואינו נחשב ספק, ולפיכך אין להקל בו כדון ספק דרבנן, ולפי זה, לענין סוכה הגבוהה מעשרים אמה שפסולה מדאורייתא [כדברי השעה"צ

סימן תרלג

דין גובה הסוכה

[משניב ס"ק ב]

דְּלְתִּמְרָא אֶזְלִין, וְכַדְלָעִיל בְּסִימָן שֶׁסָּג סְעִיף כ"ו⁽²²⁾.

1) אמנם, מבואר בביה"ל שם (ר"ה מרווחים) שהטעם להחמיר לענין קורת מבד אף שאינה אלא מדרבנן, הוא כיון שספק זה אם לשער בטפחים מצומצמים או במרווחים הוא ספק מחמת חסרון ידיעה כלבד ואינו נחשב ספק, ולפיכך אין להקל בו כדון ספק דרבנן, ולפי זה, לענין סוכה הגבוהה מעשרים אמה שפסולה מדאורייתא [כדברי השעה"צ

